

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. I. Sacrificium Missæ habet aliquem effectum ex opere operato, aut
quasi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

SECTIO QVARTA

De effectu & valore Sacrificii.

Sacrificium Missæ non solum esse la-
treuticum, sive holocaustum, quate-
nus totum offertur in cultum & ho-
norem Dei; & Eucharisticum, quate-
nus offertur in gratiarum actionem

pro omnibus beneficiis, præsertim in redem-
ptione nostra, ac in ordine ad salutem à Deo
collatis; sed esse insuper propitiatorium, &
satisfactorium, quatenus offertur pro remissio-
ne peccatorum, & satisfactione pœnarum tem-
poralium, nec non impetratorium, sive hos-
tiliam pacificam, quatenus celebratur pro be-
neficiis acquirendis nemo abnuat, qui credit
Traditioni Ecclesiæ, antiquissimis Lyturgiis,
atque innumeris veterum Patrum testimoniis.

Tametsi enim hæ rationes sint diversæ,
minimè tamen oppositæ, adeoque possunt si-
mul concurrere in eodem hoc Sacrificio, ut
pote quod successit, ut ait Divus Augustinus
lib. 17. de Civit. Dei cap. 20. omnibus illis Sa-
crificiis veteris Testamenti, quæ immolabantur in um-
bra futuri, & bona omnia (utor verbis Triden-
tini sess. 22. cap. 1.) per illa significata, velut
illorum omnium consummatio & perfectio complecti-
tur.

Quod autem de facto simul concurrant, his
verbis docet idem Concilium eadem sessione
can. 3. Si quis dixerit Sacrificium Missæ tantum esse
laudis, & gratiarum actionis, aut nudam comme-
morationem Sacrificii in Cruce peracti, non autem
propitiatorium vel soli prodesse sumenti; neque pro vi-
vis & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus
& aliis necessitatibus offerri debere, anathema sit.
Quam doctrinam latius explicat ibidem cap. 2.
ut in progressu videbimus.

Quæritur autem primò, an id habeat Sacri-
ficio Missæ non tantum ex opere operantis,
sed etiam ex opere operato? Responso sit

CONCLUSIO I.

Sacrificium Missæ habet aliquem
effectum ex opere operato, aut
quasi.

Est Scoti Quodl. 20. n. 2. ubi sic ait: Hic
premittendum est unum, hoc scilicet, quod pro-
babile videtur, quod Missa non solum valet vir-
tute meriti, sive operis operantis; sed etiam vir-
tute Sacrificii, & operati. Vel non solum valet
virtute meriti personalis Sacerdotis offerentis; sed

etiam virtute meriti generalis Ecclesiæ in cuius per-
sona per ministrum communem offertur Sacrificium.

Probatio: Alioquin Missa mali Sacerdotis, qui
in illo actu non meretur personaliter, sed demeretur,
nulli valeret in Ecclesiâ: quod reputatur communiter
inconveniens, & rationabiliter iuxta illud Ioan. 6.
Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mun-
di vita. Quocumque enim Christus ut summus
Sacerdos offert, panis quem dat, id est, caro eius,
est mundi vita. Ita Doctor Subtilis; cui proinde
falsò ab aliquibus impingitur sententia opposi-
ta.

Et verò quis audeat dubitare, an in eodem
Sacrificio inveniatur meritum, impetratio, &
satisfactio ex opere operantis? Est quippe
actus virtutis Religionis, & quidem præstan-
tissimus, tum ratione rei oblatæ, tum ratione
ipsius offerentis, sive principalis, qui est Chri-
stus, sive Sacerdotis, qui est offerens proximi-
mus, specialiter ad id munus consecratus, sive
etiam universalis Ecclesiæ, quæ eum designat
ut ejus nomine offerat. Quidni ergo Sacri-
ficio oblatum à Sacerdote existente in statu
gratiæ ex motivo Charitatis, quidni, inquam,
sit meritum condignum vitæ æternæ, sicut alia
bona opera?

Utique æquale meritum juxta DD. com-
muniter, etsi per errorem apponeretur panis ex
hordeo & vinum ex pomis: sicut si aliquis
volens dare pauperi monetam auream, daret
per errorem aream, non minus meteretur,
cùm tota mensura meriti ex voluntate desu-
matur, juxta eosdem DD. in Tract. de Virtuti-
bus & Vitiis, quamvis oppositum non sit
improbabile, & fortè de mente Scoti, de qua
hæc nolumus disputare; quia impertinens ad
Conclusionem.

Porò quæ meriti, similis est ratio impe-
trationis, & satisfactionis, ut patet conside-
ranti; nec aliquid est, quod in speciem pos-
sit opponi. Itaque Sacrificium est merito-
rium, impetratorium & satisfactorium, eo mo-
do & conditionibus, quibus alia bona opera,
& præsertim oratio.

Neque hoc tantum, verum etiam est im-
petratorium & satisfactorium ex sua institu-
tione, independentè à bonitate & devo-
tione Ministri, quasi ex opere operato, qua-
tenus offertur nomine Christi, & Ecclesiæ.

Probatur ex communi Ecclesiæ consensu;
siquidem docet Concilium Tridentinum sess.
22. cap. 1. Christum instituisse hoc Sacrificium
ut illius (Sacrificii cruenti) salutaris virtus in
remissio-

Probatur à
Scoto.

4.
In eodem
Sacrificio
invenitur
meritum,
impetratio
& satisfactio
ex opere
operantis.

5.
Istius im-
petratio &
satisfactio
independet
à bonitate
ministri.

Probatur ex
Conc. Tri-
dent.

remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur.

Ergo ex vi suæ institutionis habet singularem vim & efficaciam ad applicandum aliquem fructum passionis, & redemptionis Christi; ac proinde independentem à bonitate & devotione ministris, ut ibidem docet Concilium dicens: *Hæc quidem illa munda oblatio est, quæ nullâ indignitate, aut malitiâ offerentium inquinari potest.* Inquinaretur autem si propter malitiam offerentium careret omni suo effectu, etiam impetrationis, & satisfactionis.

Igitur Sacrificium oblatum à malo ministro aliquem habet effectum, non ex opere operantis, ut clarum est; ergo ex opere operato, aut quasi, eo ferè modo, quo Sacramenta, quæ collata à ministris, etiam pessimis, nihilominus ex vi suæ institutionis infallibiliter causant gratiam in subiecto disposito.

De cætero nemo miretur, si Sacramentis comparo, quod Augustissimum Sacramentum efficit: comparo, inquam, verum cum hoc discrimine, quod Sacramentum non conferat gratiam, nisi subiecto, cui realiter applicatur, cum tamen ad effectum Sacrificii sufficiat applicatio intentionalis; & ideo dixi, *Quasi ex opere operato*, quia opus operatum propriè significat opus realiter applicatum.

Præterea differunt Sacrificium & Sacramentum in ipso effectu; nam effectus omnium Sacramentorum est gratia sanctificans, prima, vel secunda. Porro

CONCLUSIO II.

Sacrificium non causat immediatè & ex opere operato gratiam sanctificantem, neque remittit peccata venialia.

7.
Missæ Sacrificium remittit peccata mortalia.
Trident.

Docet Sancta Synodus Tridentina sess. 22. cap. 2. *Sacrificium Missæ verè propitiatorium esse, per ipsum fieri, ut, si cum vero corde, & recta fide, cum metu & reverentia contriti, ac penitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiam inveniamus in auxilio opportuno.* Ac si diceret: Sacrificium Missæ verè est propitiatorium, quoniam per ipsum accipimus dona, sive auxilia gratiæ actualia dispositiva seu disponentia ad veram penitentiam remissivam peccatorum per infusionem gratiæ sanctificantis.

sed mediata tantum.

Hanc esse mentem Concilii, colligo ex verbis sequentibus: *Huius quippe oblatione placatus Dominus, gratiam & donum penitentia concedens, crimina, & peccata etiam ingentia dimittit, utique per contritionem charitate perfectam, aut attritionem cum Sacramento: non autem pro-*

ximè & immediatè per ipsum Sacrificium. Ita communiter Doctores, quidquid pauci sine solido fundamento contradicant.

Ratio autem à priori est; quia nusquam legitur, talis effectus, scilicet immediata remissio peccatorum mortalium, promissus Sacrificio, sicuti promittitur Baptismo & Penitentia. Quin potius contrarium significat Concilium Tridentinum, quando sess. 14. c. 4. docet, quod attritio *sine Sacramento Penitentia per se ad iustificacionem perducere peccatorem nequeat*, perduceret autem si Sacrificium immediatè peccata mortalia remitteret, adeoque primam gratiam conferret.

Probatum à posteriori ex inconvenientiis, quæ sequuntur ex opposita sententia. Nam alioquin Sacerdos celebrans in peccato mortali cum sola attritione, quando deest copia Confessarii, iustificaretur: imò unico Sacrificio iustificaret omnes attritos, etiam dormientes & ignorantes, gravissimos alioquin peccatores, offerendo illud pro eorum omnium peccatis; quin de facto semper ita fieret: etiam quodcumque Sacrificium offerretur pro salute totius mundi, ut patet ex verbis oblationis Calicis.

Et sanè si hæc efficacia colligeretur, ut volunt Adversarii, ex verbis illis consecrationis: *Qui pro vobis effundetur (vel, effunditur) in remissionem peccatorum*; cum constet illa dicta fuisse à Christo in ultima Cæna omnibus Apostolis: profecto hoc Sacrificium ex sua institutione non alligaretur ad causandum illum effectum in uno, vel duobus; sed extendi posset ad plures & plures, atque adeo ad omnes peccatores attritos.

Nec obstat quòd Sacrificium, ut infra dicemus, plus profit uni, quàm pluribus; quia quantumcumque minimum proderit pluribus quoad effectum remissionis peccatorum, necessariò remittet omnia peccata mortalia; quia unum, secundum legem ordinatam, non remittitur sine alio: gratis autem dicitur prodesse omnibus, quatenus est impetratorium, aut satisfactorium, secùs quatenus est propitiatorium, sive remissivum peccatorum.

Præterea peccator, qui cum sola attritione etiam cognita ut tali, curasset sibi applicari Missam, posset omnia Sacramenta suscipere, saltem exceptâ Eucharistiâ, imò omnia, nullo excepto, ministrare absque prævia contritione aut confessione.

Tertiò, pro moribundo, qui non potest confiteri: vel aliud Sacramentum suscipere, deberet statim sacrificari, ut si attritus sit, virtute Sacrificii iustificetur. Quæ omnia clarè repugnant communi sensui fidelium.

Sed numquid etiam sequeretur, quòd ad remissionem mortalium non esset necessaria confessio? Non puto. Enimverò contritio charitate perfecta est medium per se ordinatum ad re-